

Dosarul nr. 3ra-1542/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Holevițaia)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Gr. Dașchevici, S. Gîrbu, L. Bulgac)

ÎNCHEIERE

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” împotriva Băncii Naționale a Moldovei cu privire la apărarea dreptului de acces la informație, împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” și a fost menținută hotărârea din 05 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La data de 28 octombrie 2016 Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Băncii Naționale a Moldovei cu privire la apărarea dreptului de acces la informație.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 14 septembrie 2016, a solicitat de la Banca Națională a Moldovei furnizarea unor informații de interes public, și anume: lista persoanelor fizice și juridice, care au primit bani din contul resurselor financiare alocate în baza Hotărârilor Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 „Cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale” și nr. 124 din 30 martie 2015 „Cu privire la asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova”; lista bunurilor mobile sau imobile, aflate în posesie sau proprietatea Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank (aflate în proces de lichidare) la data instituirii administrării speciale, precum și lista bunurilor care au fost

vândute (cu prețul de piață, prețul de vânzare, noul proprietar și modalitatea vânzării) de la momentul instituirii administrării speciale până la data de 15 septembrie 2016.

Însă, prin răspunsul din 28 septembrie 2016, Banca Națională a Moldovei a refuzat furnizarea informației solicitate, fără a invoca careva motive de refuz întemeiate. Astfel a considerat reclamantul că i-a fost încălcat dreptul de acces la informație de interes public sporit.

A solicitat Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” constatarea încălcării dreptului reclamantului la acces la informația solicitată prin cererea din 14 septembrie 2016, precum și obligarea Băncii Naționale a Moldovei să furnizeze informația solicitată de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” prin cererea menționată.

Prin hotărârea din 05 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Împotriva hotărârii instanței de fond, la data de 22 ianuarie 2018, a declarat apel Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii în sensul invocat.

Prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea soluției date, instanța de apel a reținut că la data de 14 septembrie 2016, Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a înaintat către Banca Națională a Moldovei o cerere de acces la informație, prin care a solicitat să-i fie prezentat răspuns în scris la întrebările de mai jos și să-i fie prezentată următoarea informație oficială: lista persoanelor fizice/juridice care au primit bani din contul resurselor financiare alocate în baza Hotărârii Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale și Hotărârii Guvernului nr. 124 din 30 martie 2015 cu privire la asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova; lista bunurilor mobile sau imobile, aflate în posesie sau proprietatea Băncii de Economii, Băncii Sociale și B.C. „Unibank” S.A., aflate în proces de lichidare, la data instituirii administrării speciale, și lista bunurilor care au fost vândute, cu prețul de piață, prețul de vânzare, noul proprietar și modalitatea vânzării de la momentul instituirii administrării speciale până la data de 15 septembrie 2016.

La fel, a stabilit instanța de apel că prin răspunsul nr. 09-02113/86/3611 din 28 septembrie 2016, Banca Națională a Moldovei a comunicat reclamantului că informația cu privire la utilizarea creditelor de urgență acordate de BNM Băncii de Economii, Băncii Sociale și BC „Unibank” SA cu privire la bunurile mobile/imobile comercializate în cadrul administrării speciale a băncilor menționate, este publicată pe site-ul oficial al BNM. Informația detaliată referitor la persoanele fizice și juridice, deponenți ai băncilor, cărora le-au fost restituite mijloacele bănești din contul creditelor

de urgență garantate în baza hotărârilor Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 și nr. 124 din 30 martie 2015, constituie informație cu acces limitat și nu poate fi divulgată, cu excepția cazurilor expres stipulate în lege. Cu privire la lista bunurilor mobile/imobile aflate în proprietatea/posesia Băncii de Economii, Băncii Sociale și BC „Unibank” SA la data instituirii administrării speciale asupra băncilor respective, reclamantul a fost informat că, BNM nu dispune de informația în cauză.

A menționat Colegiul instanței de apel că furnizorul de informații este îndreptățit de a limita accesul la informații doar în condițiile art. 7 al Legii privind accesul la informație, care reglementează informațiile oficiale cu accesibilitate limitată, cu condiția că limitarea protejează un interes legitim și este necesară într-o societate democratică.

Instanța de apel, la caz a stabilit că, reclamantul Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a solicitat să-i fie prezentată informație oficială cu privire la utilizarea creditelor de urgență acordate de Banca Națională a Moldovei Băncii de Economii, Băncii Sociale și BC „Unibank” SA, precum și informația cu privire la bunurile mobile/imobile comercializate în cadrul administrării speciale a băncilor menționate.

Însă, respectiva informație a fost publicată pe site-ul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, fapt ce denotă accesul nelimitat al tuturor persoanelor, inclusiv al reclamantului, la această informație prin accesarea paginii web a BNM. A mai constatat că, Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a solicitat de la Banca Națională a Moldovei și informația cu privire la bunurile mobile sau imobile, aflate în posesie sau proprietatea Băncii de Economii, Băncii Sociale și BC „Unibank” SA, aflate în proces de lichidare, la data instituirii administrării speciale, însă, Banca Națională a Moldovei nu dispune de astfel de informații, informația respectivă aflându-se în posesia și la dispoziția lichidatorilor băncilor sus menționate, ori, Banca Națională a Moldovei nu poate fi obligată să furnizeze reclamantului Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” o informație pe care nu o posedă.

Vis-a-vis de cerința reclamantului Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” cu privire la furnizarea listei persoanelor fizice/juridice care au primit bani din contul resurselor financiare alocate în baza Hotărârii Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale și Hotărârii Guvernului nr. 124 din 30 martie 2015 cu privire la asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova, Colegiul instanței de apel a indicat că din prevederile art. 7 al Legii sus indicate, coroborate cu prevederile art. 54 din Constituția R.Moldova și art.10 § 2 din Convenție, restrângerea dreptului de acces liber la informațiile oficiale poate avea loc doar dacă sunt întrunite următoarele exigențe în privința acestei restrângeri, exigențe care s-au cristalizat și constituit într-o constantă cu reflectare juridică internă și internațională, denumită regula „triplului test”: a) limitarea este prevăzută de lege; b) este necesară într-o societate democratică; c) protejează un interes legitim. Orice restrângere poate fi impusă doar printr-o lege organică, dispoziția căreia trebuie să fie accesibilă și clară, iar redactarea acesteia să nu permită interpretare extensivă.

Restrângerea inserată în cadrul altor categorii de acte juridice se va considera contrară Constituției Republicii Moldova.

La caz, instanța de apel a reținut că refuzul Băncii Naționale a Moldovei de a prezenta informații referitor la lista persoanelor fizice/juridice care au primit bani din contul resurselor financiare alocate în baza Hotărârii Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale și Hotărârii Guvernului nr. 124 din 30 martie 2015 cu privire la asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova, este prevăzut de lege, și anume de art. 8 al Legii privind accesul la informație, art. 22 alin. (1) al Legii instituțiilor financiare, precum și art. 36 alin. (1)-(3) al Legii cu privire la Banca Națională. Limitarea impusă de normele legale enunțate mai sus, este necesară într-o societate democratică, având în vedere că, prin aceasta se protejează drepturile de protecție a datelor cu caracter personal a persoanelor care au primit bani din contul resurselor financiare alocate în baza hotărârii Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale și hotărârii Guvernului nr. 124 din 30 martie 2015 cu privire la asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova.

Din considerentele menționate instanța de apel a considerat legală și întemeiată hotărârea primei instanțe de respingere a acțiunii.

La data de 08 septembrie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Recurentul Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” în motivarea recursului a indicat că, atât prima instanță, cât și instanța de apel au emis hotărâri neîntemeiate cu aprecierea arbitrară a probelor și cu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Instanța de fond și de apel au încălcat prevederile art. 241 alin. (5), în particular a fost pronunțată o soluție nemotivată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la data de 17 mai 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” la data de 08 septembrie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Asociația Obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru